

Expresia și simbolul în procesul de comunicare artistică

Daniela BĂDILĂ

Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, Facultatea de Științe Socio-Umane
”Lucian Blaga” University of Sibiu, Faculty of Social and Human Sciences
danielabadila@yahoo.com

Expression and Symbol in the Process of Artistic Communication.

Both expression and symbol are instruments of the artistic form of communication or expression, or the typification of a universal content. The correct interpretation of a painting depends in a great degree on the understanding of the symbolic connotations reduced to compositional schemes/frameworks and conventions, which tend to equalize the way in which a certain idea should be rendered, expressed in concrete terms of perceptible sensorial and self-expression. Hence, the success of the work of art consists of the ordering the attention towards details and the later reintegration thereof in the work as a whole.

Keywords: expression, symbol, communication, abstract and compositional framework.

Dacă expresia este conținutul primar al vederii în viața cotidiană cu atât mai adevărat va fi acest lucru prin felul cum privește artistul realitatea, pe care și-o clădește, abstractizând forma percepțiilor sale printr-o analiză echilibrată, ritmică și armonioasă, dirijată și definită de emoție¹.

Calitățile expresive sunt mijloacele de comunicare. Ele îi atrag atenția și îi permit să-și înțeleagă și să-și interpreteze trăirile, care determină configurațiile formale pe care le creează. Pregătirea studenților în artă, trebuie să implice ascuțirea sensibilității lor față de aceste calități și instruirea lor în sensul de a considera expresia ca un criteriu călăuzitor pentru fiecare trăsătură de penel sau creion și pentru fiecare lovitură de daltă.

“Expresia este în general imaginea unui sentiment. Un actor care nu se pricepe la pictură este un actor prost; un pictor care nu e fizionomist e un pictor de rând [...]. Omul se înfurie, e atent, e curios, iubește, urăște, disprețuiește, îi e silă, admiră și fiecare mișcare a sufletului său i se zugrăvește pe chip în trăsături clare, vădite, asupra cărora nu ne înșelăm niciodată, [...] e temelia judecății noastre despre urățenie și frumusețe [...]”. Investigarea expresiei sub aceste aspecte prezintă conținutul valoric artistic atât pentru teoreticieni cât și pentru practicieni³.

Tânărul artist trebuie îndemnat să considere modelul

său un motiv liber inventat, ca o configurație de mase, planuri și direcții.

Expresia și simbolul se pot înlocui reciproc. Sarcina de exprimare sau simbolizare a unui conținut universal, cu ajutorul unei imagini particulare, se realizează nu numai prin configurația formală, ci și prin subiect. Termenul de simbolism poate fi utilizat printr-un sens mai restrâns numai prin raportarea la subiect. Calitățile dinamice bazate pe forme, culori și evenimente s-au dovedit a fi necesare oricărei experiențe vizual-artistice⁴. Subiectul și compoziția sunt menite să întruchipeze o idee într-o lume reală sau imaginară, atâta timp cât reușim să facem distincția între elementele formale, care sunt universale, și cele de expresie, care sunt temporale⁵, astfel realizându-se imaginea explicită a denumirii de expresie.

Interpretarea corectă a unei picturi depinde mult de convenții. Aceste convenții tind să uniformizeze modul în care trebuie redată o anumită idee. Astfel, în arta creștină, un crin simbolizează neprihănirea Fecioarei, mieii sunt discipolii, iar două căprioare adăpându-se dintr-un heleșteu reprezintă desfătarea dreptcredincioșilor⁶. Opu-se semnelor convenționale, expresiile artistice își poartă conținutul ca pe un mesaj unic și secret. Simbolul, fiind puntea dintre cele două lumi, cea cerească și cea pământ-

tească, empiricul și idealul, transformându-le pe una în cealaltă⁷.

Sensul cel mai profund este transmis ochiului, în mod eficace și nemijlocit, de caracteristicile conceptuale ale schemei compoziționale. Imaginea trece dincolo de simpla lămurire a înțelesului povestirii înfățișate, astfel, trăsăturile expresive reies explicit și implicit de îndată ce ne concentrăm asupra dinamicii imaginilor⁸.

Conformația vizuală a unei opere de artă nu este doar un joc arbitrar de forme și culori. Nici subiectul nu este arbitrar sau lipsit de importanță. El se corelează exact cu schema formală oferind astfel întruchiparea concretă a unei teme abstracte. Nici schema formală, nici subiectul nu constituie conținutul fundamental al operei de artă. Ambele sunt instrumente ale formei artistice, servind la a da trup unei abstracții universal invizibile. Oricine a reușit să sesizeze abstracția în arta figurativă va vedea continuitatea chiar dacă arta încetează să mai redea obiecte din natură.

În felul său propriu, arta nonmimetică face ceea ce a făcut arta din totdeauna.

Orice operă reușită prezintă un schelet de forță al cărui înțeles poate fi descifrat tot atât de prompt ca și cel din opera lui Michelangelo, care îndeamnă la deplasarea atenției spre detalii și reintegrarea ulterioară a acestora în ansamblu⁹.

Această artă abstractă nu este „forma pură” deoarece noi știm că până și cea mai simplă linie exprimă un sens vizibil și este, ca atare simbolică.

Nici un stil nu constituie apogeul artei.

Fiecare stil nu este decât un mod de a privi lumea, o imagine a Muntelui Sacru, care ne prezintă aspecte diferite din locuri diferite, dar poate fi văzut de pretutindeni ca fiind același.

Note:

1. Herbert Read, *Semnificația artei*, Edit. Meridiane, București 1969, p. 32
2. Denis Diderot, „Ce știe toată lumea despre expresie și câteva lucruri pe care nu toată lumea le știe”, *Scrisori despre artă*, Ed. Meridiane, 1967, traducere de Gellu Naum, pp. 34-35.
3. Anca Oroveanu, *Teoria europeană a artei și psihanaliza*, Ed. Meridiane, București, 2000, pp. 90-91.
4. Rudolf Arnheim, *Arta și percepția vizuală*, Editura Meridiane, București, 1979, p. 433
5. Herbert Read, p. 32
6. Paul Evdochimov, *Arta icoanei, o teologie a frumuseții*, Ed. Meridiane, București, 1992, pp. 227-242

7. Ibidem, p. 78

8. Rudolf Arnheim, p. 433

9. Anca Oroveanu, p. 97.

Bibliografie:

Rudolf Arnheim, *Arta și percepția vizuală*, Ed. Meridiane, București, 1979.

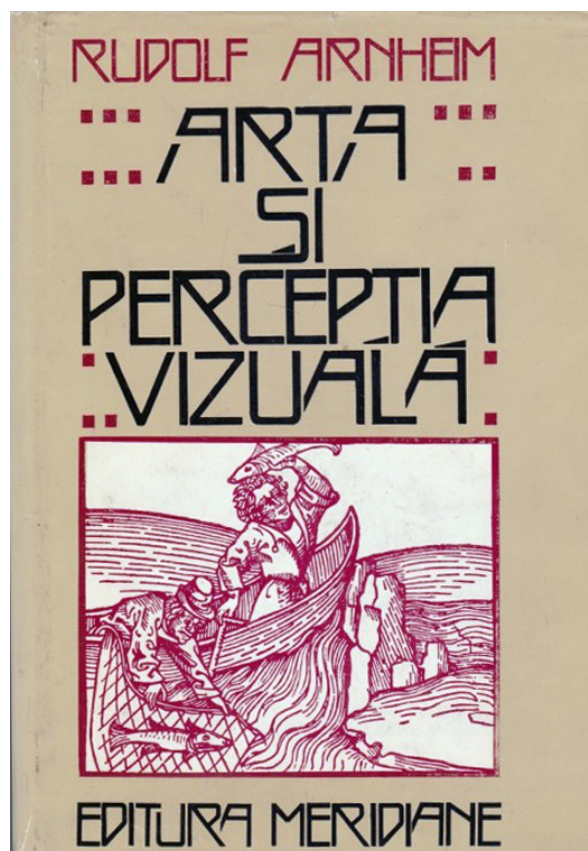
Denis Diderot, *Scrisori despre artă / Writings on Art*, Ed. Meridiane, 1967, traducere de Gellu Naum.

Paul Evdochimov, *Arta icoanei, o teologie a frumuseții / The Art of the Icon, a Theology of Beauty*, Ed. Meridiane, București, 1992.

Anca Oroveanu, *Teoria europeană a artei și psihanaliza / The European Theory of Art and the Psychoanalysis*, Ed. Meridiane, București, 2000.

Herbert Read, *Semnificația artei / The Meaning of Art*, Edit. Meridiane, București 1969.

Herbert Read, *Semnificația artei*, Ed. Meridiane, București 1969.

https://images.okr.ro/serve/auctions.v7/2016/oct/21/2d16c504c38bda-9ffeb7f6d744731c07-5397377-700_700.jpg